

Finland-Institut in Deutschland

für Kultur, Wissenschaft und Wirtschaft GmbH (gemeinnützig)

Georgenstr. 24 (1. OG) 10117 Berlin
Tel. +49-30-520 02 60 10 Fax +49-30-520 02 60 29
info@finstitut.de www.finland-institut.de

Mångsidigare och livligare vetenskapligt samarbete mellan Finland och Tyskland under början av 2000-talet

Sammandrag av resultat från en rapport gjord inom ramarna för ett vetenskapligt projekt vid Finland-Institutet i Tyskland

En fullbordad helhetsrapport av det nuvarande vetenskapliga och högskolesamarbetet mellan Finland och Tyskland är resultatet av det vetenskapliga projekt som gjorts vid Finland-Institutet i Tyskland. Rapporten baserar sig på enkäter, personliga träffar, telefonsamtal, statistikinformation och övrigt skriftligt material som realiserats i Finland och Tyskland under tiden september 2006 till och med februari 2007. FD, docent Nils Erik Forsgård har fungerat som ledare för det vetenskapliga projektet och FM Katariina Ylikännö har fungerat som hans assistent.

Under den strategiska perioden 2007-2009 kommer Finland-Institutets tyngdpunktsområde att vara vetenskap och forskning. Det vetenskapliga projektet startades för att effektivisera institutets verksamhet på tyngdpunktsområdet. Uppdraget var att kartlägga de nuvarande vetenskapliga och högskolerelationerna mellan Finland och Tyskland. På basen av den erhållna helhetsbilden kan institutet tydligare klargöra vilken roll det har och vilken föreställning om dess uppgift som finns på det vetenskapliga relationsfältet mellan Finland och Tyskland. Det vetenskapliga projektets resultat underlättar även planeringen av institutets vetenskapliga program från och med år 2008.

Det vetenskapliga och högskolesamarbetet mellan Finland och Tyskland har de senaste åren varit till synes klart positivt, delvis också överraskande utvecklande. Denna slutsats kan tydligt dras utgående från rapporten för det vetenskapliga projektet. Samarbetet är livligt och mångsidigt, det finns rikligt med verksamhet på många olika håll. Ur en enkät riktad till internationella koordinatörer vid olika tyska universitet framgick det att vart och ett av universiteten hade olika vetenskapliga samarbeten med åtminstone ett finländskt universitet, några hade till och med samarbete med upp till nio finländska universitet.

Enligt de finländska forskarskolornas koordinatörer har forskarskolorna i medeltal kontakter till fyra tyska universitet eller forskarskolor. Samarbetsformerna varierar från student-, forskar-, och lärarutbyte inom ramarna för europeiska mobilitetsprogram (det viktigaste av

dem EU:s Erasmus-program) till gästföreläsningar, vetenskapliga seminarier och gemensamma forskningsprojekt.

Det tysk-finländska samarbetet är som livligast på humanistiska och samhällsvetenskapliga områden, vilket i sig också är väntat. Som ett exempel kan nämnas att det etablerade samarbetet inom musikvetenskapen fortsätter, men det sker även mycket samarbete på andra områden inom konstforskningen. Berlin lockar i dagens läge många finländska studerande från Konstindustriella Högskolan.

Ur utredningen framgår, kanske en aning överraskande, att finländska forskares kontakter till Tyskland bevarats också inom de så kallade hårda vetenskaperna, på teknikens och naturvetenskapernas område. Visserligen har det tidigare bilaterala samarbetet här, liksom på många andra områden, övergått till ett allt mer multilateralt, internationellt samarbete. Det gemensamma språket är då självfallet engelska.

De senaste åren har tyskarna utgjort den klart största gruppen utländska studerande som kommer till Finland för studentutbyte. Den stora ökningen av tyska utbytesstuderande som inom ramarna för Erasmus-programmet kommer till Finland för 6-12 månader förklaras av det finns fler stipendieprogram än tidigare. Studier i Finland lockar också eftersom det vid alla finländska universitet finns möjlighet att utföra studierna på engelska. Även många finländare åker till Tyskland på studentutbyte. Enligt rapporten står Tyskland i flera finländska universitets statistik över studentutbyte (på grund- och fortsättningstudienivå) som ett av de tre populäraste länderna, ofta till och med som det klart populäraste.

Antalet tyskar som studerar det finska språket har fortsatt att stiga under de senaste åren. Till exempel har antalet vid Greifswald universitet tredubblats sedan år 2000. Enligt rapporten har detta flera orsaker: det ökade intresset för Norden i allmänhet, Finlands medlemskap i EU och framgångarna i PISA-undersökningen, vilket speciellt i Tyskland väckt enormt mycket positiv uppmärksamhet gentemot Finland. Det finländska skol- och universitetssystemet anses i Tyskland vara högt stående, vilket lockar både till studier av det finska språket och till studier i Finland. Även det växande utbudet av finländsk musik, litteratur och film har hjälpt till att upprätthålla vårt lands anseende i tyska massmedier. Det kan konstateras att finländska kulturproduktioner når fram också till allmänhetens kännedom på ett klart bättre sätt i Tyskland än i Frankrike eller Storbritannien.

Intresset för Finland har under de senaste åren ökat både inom Tysklands vetenskapliga kretsar och på myndigheternas håll på förbunds- och delstatsnivå. Enligt rapporten bör man ta fasta på en sådan här öppnande möjlighet. Finländsk forskning bör kunna marknadsföra sina egna starka områden bättre än tidigare. I Tyskland kan den finländska vetenskapliga nivån kanske inte värdesättas tillräckligt. Enligt rapporten för det vetenskapliga projektet beror detta delvis på det finns så lite finländsk forskningsverksamhet.

Ur utredningen framgår att samarbete mellan forskare och forskargrupper ofta får sin början i personliga relationer, där båda parter intressen möts. Ett bilateralt samarbete i sig intresserar inte desto mer varken på tyskt eller finländskt håll. Men visst finns det intresse för samarbete, om det inom det andra landets vetenskapliga kretsar finns verksamma personer, med vilka ett samarbete för med sig konkreta fördelar.

Utvecklingen av den senaste tidens vetenskapliga samarbete mellan tyskar och finländare kan rimligen betraktas som positiv men även brister och hotbilder kan skönjas. Många finländska forskare har en mycket ytlig bild av vad som är på gång inom den tyska vetenskapsvärlden.

Den största orsaken till detta är givetvis att den finländska forskningen är så starkt inriktad mot den angloamerikanska vetenskapsvärlden. Därutöver har även antalet finländare som behärskar det tyska språket minskat kraftigt. Speciellt på humanistiska områden och inom kulturforskningen är detta en allvarlig brist.

Resultaten av det vetenskapliga projektet visar att det på det vetenskapliga relationsfältet mellan tyskar och finländare också finns efterfrågan på de tjänster som Finnland-Institutet i Tyskland erbjuder. Bland enkätsvaren fanns önskningar om att institutet skulle stöda organiserandet av vetenskapliga konferenser och tema-workshops och även stöda forskningsresor. Samtidigt förväntades institutet kunna erbjuda hjälp med att knyta kontakter och ge information om finländska högskolor och forskningsbidrag.

Utgående från de svar som erhållits i den sammanställda rapporten för det vetenskapliga projektet kan det konstateras att institutets information bör vara mer målinriktad än tidigare. Allmän information når långt ifrån alltid sin tänkta målgrupp. Intresset för de tjänster som institutet erbjuder väcks i allmänhet först när de ses som klart användbara och nyttiga. Institutet bör effektivera sin informationsverksamhet speciellt i Finland. Informationen bör nå personer som verkar inom vetenskap och forskning och mer specifikt än tidigare informera dem om de tjänster som institutet har att erbjuda.

Finnland-Institutet i Tyskland bör i fortsättningen precisera sin egen roll som främjare av vetenskapliga relationer. Bland olika önskningar och förväntningar bör institutet inrikta sig på och ta fast vid sådana mål som inte sköts på något annat håll och till vilka det finns tillräckliga resurser. I enlighet med institutets nuvarande strategi bör man fortsätta stöda etableringen av sådana kontakter som annars inte skulle upprättas genom vetenskapssamfundens egen internationella verksamhet. Tyngdpunkten bör även i fortsättningen ligga på att öppna dörrar på sådana nya områden där kontakter ännu inte finns. Även i fortsättningen bör unga forskares förutsättningar att i början av sin vetenskapliga karriär etablera bestående kontakter från Tyskland till Finland och från Finland till Tyskland stödas.

Kontaktperson:

Dr. Marjaliisa Hentilä, Institutsdirektör

Finnland-Institut in Deutschland

Georgenstr. 24

10117 Berlin-Mitte

Tel. +49 (0)30 520 02 60 12

marjaliisa.hentila@finstitut.de